

ความเหมาะสมของพันธุ์และช่วงปลูกมันสำปะหลังเฉพาะพื้นที่

Optimum Cultivar and Planting Date for Site Specific Cassava Production

วัลย์พร สะติประภา^{1/} สุกิจ รัตนศรีวงษ์^{2/}

วินัย ศรีวัต^{3/} โสภิตา สมคิด^{4/} นริศลักษณ์ วรรณสาย^{5/}

บทคัดย่อ

การเลือกพันธุ์ให้เหมาะกับพื้นที่ เป็นการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตต่อพื้นที่ได้ การใช้แบบจำลองการผลิตมันสำปะหลังที่ใช้ข้อมูลภูมิอากาศรายวัน คุณลักษณะของดิน คุณลักษณะทางพันธุกรรมของพืช และการจัดการด้านเขตกรรม ร่วมกับระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อประเมินศักยภาพการให้ผลผลิตมันสำปะหลังกับสภาพพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง 7 พันธุ์ โดยใช้แบบจำลองพืช GUMCAS ร่วมด้วยข้อมูลภูมิอากาศรายวันในช่วงปี 2546-2551 คุณสมบัติของดิน ค่าสัมประสิทธิ์ทางพันธุกรรมของมันสำปะหลัง การจัดการภายใต้สภาพแวดล้อมการผลิตมันสำปะหลังของในแต่ละท้องถิ่น เช่น พันธุ์ วันปลูก ระยะปลูก เก็บเกี่ยวที่อายุ 12 เดือนโดยอาศัยน้ำฝน ภายใต้สมมุติฐานที่ไม่พิจารณาเรื่องปุ๋ย พบว่าช่วงปลูกที่ให้ผลผลิตค่อนข้างดีอยู่ระหว่างกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม และช่วงกลางเดือนตุลาคมถึงปลายเดือนพฤศจิกายน ช่วงปลูกที่ผลผลิตสูงแต่ผันแปรมากอยู่ระหว่างปลายเดือนพฤศจิกายนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ซึ่งเป็นช่วงแล้ง ส่วนช่วงที่ให้ผลผลิตต่ำอยู่ในช่วงเดือนมิถุนายน-กันยายนหรือช่วงฝน พันธุ์และสภาพแวดล้อมมีผลต่อผลผลิตในสัดส่วนที่แตกต่างกันการปรับตัวของแต่ละพันธุ์ในสภาพแวดล้อมการผลิตแตกต่างกันตามภาค การเลือกพันธุ์ที่เหมาะสมเฉพาะพื้นที่จากมันสำปะหลัง 7 พันธุ์ สามารถพิจารณาตามสภาพภูมิอากาศและคุณลักษณะดิน พันธุ์ระยอง 5 เกษตรศาสตร์ 50 ระยอง 90 เป็นพันธุ์ที่ปรับตัวได้ดีมีเสถียรภาพในการให้ผลผลิตแต่ผลผลิตไม่สูงมาก พันธุ์ระยอง 9 ระยอง 7 ระยอง 72 ตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นพื้นที่ที่มีทางเลือกในการใช้พันธุ์มากกว่าภาคอื่น ๆ

^{1/} ศูนย์สารสนเทศ กรมวิชาการเกษตร

^{2/} ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครราชสีมา

^{3/} ศูนย์วิจัยพืชไร่ขอนแก่น

^{4/} สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 4 จ. อุบลราชธานี

^{5/} ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพิษณุโลก